

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Davida Hipšra a Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Mgr. J. H.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 3. 2023, č. j. 42 Ad 14/2022-42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 10. 2022, č. j. MPSV-2022/177195-916, zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem, kontaktního pracoviště Děčín, ze dne 23. 8. 2022, č. j. 255713/22/DC, jímž žalobci nebyla přiznána dávka státní sociální podpory příspěvek na bydlení ode dne 1. 7. 2022.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále též „krajský soud“), který žalobu shora označeným rozsudkem zamítl. Krajský soud dospěl k závěru, že prostor obývaný žalobcem nelze považovat za byt, neboť nesplňuje podmínky stanovené příslušnými stavebními předpisy. Nelze jej proto považovat ani za byt ve smyslu § 24 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o státní sociální podpoře“). Správní orgány proto postupovaly správně, když žalobci příspěvek na bydlení nepřiznaly. Plné znění rozsudku krajského soudu je přístupné na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel obsáhle zrekapituloval dosavadní průběh řízení, resp. skutkový stav věci. Dle názoru stěžovatele správní orgány a krajský soud pochybily, když dovodily, že stěžovatelem pronajatý obytný prostor nelze pro účely přiznání příspěvku na bydlení považovat za byt. Stěžovatel obsáhle polemizoval se závěry krajského soudu a správních orgánů. Podle jeho názoru jsou jejich rozhodnutí nezákonná, nepřezkoumatelná a nemají oporu ve zjištěném skutkovém stavu. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s napadeným rozsudkem krajského soudu. Dle názoru žalovaného postupoval krajský soud zcela v souladu se zákonem. Žalovaný dále odkázal na dřívější rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, kterými byly stěžovatelovy kasační stížnosti se stejným skutkovým základem odmítnuty pro nepřijatelnost. Navrhl proto zamítnutí kasační stížnosti.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud předně zkoumal podmínky přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., s účinností od 1. 4. 2021, platí, že za podmínky, kdy před krajským soudem rozhodoval o věci specializovaný samosoudce, a tato kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou (změna na základě novely soudního řádu správního zákonem č. 77/2021 Sb.). Z důvodové zprávy k této novele je zřejmé, že jejím účelem je urychlení soudního přezkumu rozhodnutí a dalších aktů správních orgánů, a to ve fázi před Nejvyšším správním soudem. Věcné přezkoumání pravomocného rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem má probíhat pouze v případech, kdy je to důležité nejen pro samu posuzovanou věc, ale i pro plnění základní role Nejvyššího správního soudu jako vrcholného soudního orgánu ve věcech správního soudnictví, kterou je sjednocování judikatury správních soudů.

[7] Nejvyšší správní soud shledal, že se uvedená právní úprava na nyní projednávanou věc užije; krajský soud rozhodl po nabytí účinnosti uvedené novely s. ř. s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, ze dne 5. 8. 2021, č. j. 10 Azs 196/2021-30, ze dne 14. 7. 2021, č. j. 10 Azs 184/2021-36, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34). Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že v dané věci rozhodoval samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.).

pokračování

[8] Návazně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Ačkoli se v tomto usnesení vyjádřil ve vztahu k předcházející právní úpravě nepřijatelnosti, která pamatovala pouze na posuzování ve vztahu k mezinárodní ochraně, závěry plynoucí z této judikatury jsou přiměřeně uplatnitelné také v nyní projednávané věci (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28, ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 Azs 84/2021-23, ze dne 15. 7. 2021, č. j. 9 Azs 110/2021-30, ze dne 23. 7. 2021, č. j. 4 As 156/2021-50, ze dne 13. 8. 2021, č. j. 10 As 222/2021-39, ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31, ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 As 148/2021-44, ze dne 24. 9. 2021, č. j. 10 Azs 225/2021-34, ze dne 7. 10. 2021, č. j. 6 Azs 242/2021-21, ze dne 9. 12. 2021, č. j. 9 Azs 213/2021-45 atp.). Z uvedené judikatury vyplývá, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[9] V daném případě nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Krajský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Krajský soud posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou správních soudů, od níž neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit.

[10] Stran nepřezkoumatelnosti odkazuje soud např. na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2013, č. j. 9 Azs 16/2013-26, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 4 Azs 55/2003-51, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004-37, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 Afs 69/2015-45, ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, či ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52. Zdejší soud je názoru, že jak rozhodnutí žalovaného, tak i rozhodnutí krajského soudu požadavkům této judikatury plně dostála. Z napadeného rozsudku krajského soudu zcela jasně vyplývá, z jakého skutkového stavu vycházel, jak zohlednil podstatné skutkové okolnosti a jak na skutkový stav aplikoval rozhodnou právní úpravu. Z odůvodnění rozsudku vyplývá, na čem postavil svůj závěr o povaze stěžovatelem obývaného prostoru. Nepřehlédl ani důkazní návrhy stěžovatele. Nesouhlas stěžovatele s věcnými závěry přitom nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku, resp. rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013-30, či ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010-163 atd.). Krajský soud se nedopustil ani žádné jiné vady s vlivem na zákonnost rozsudku.

[11] I při zjišťování skutkového stavu věci bylo postupováno v souladu s právní úpravou a navazující judikaturou (§ 3 a násl. správního řádu a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-42, ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004-65, ze dne 25. 10. 2004, č. j. 5 Azs 162/2004-43, či usnesení

rozšířeného senátu ze dne 14. 1. 2014, č. j. 5 As 126/2011-68, publ. pod č. 3014/2014 Sb. NSS, a ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015-71). Obsah spisu poskytuje dostatečnou oporu pro závěry správních orgánů, vč. povahy stěžovatelem obývaného prostoru. Z obsahu spisu přitom nevyplývá, že by byly „aktivisticky vyráběny důkazy proti stěžovateli, resp. nadřazováno protistraně“, jak tvrdil stěžovatel. Správní orgány a návazně i soud (stran povahy stěžovatelem obývaného prostoru) vyšly z vyjádření příslušného stavebního úřadu, tedy kompetentního orgánu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2020, č. j. 5 Ads 83/2020-23).

[12] Jádrem věci představuje otázka, zda prostor, který stěžovatel obývá, splňuje definici bytu ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Výkladem uvedeného ustanovení se Nejvyšší správní soud již opakovaně zabýval, a to např. v rozsudku ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Ads 268/2017-28, ve kterém dovodil, že § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře jasně váže výplatu příspěvku pouze na užívání obytných místností určených k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností coby bytu. Tomu odpovídá i důvodová zpráva k uvedenému ustanovení, dle které nárok na příspěvek na bydlení zákonodárce spojuje pouze s vlastnictvím nebo nájemním vztahem k bytu, zatímco bydlení v jiných ubytovacích zařízeních a v jiných než obytných prostorech bude řešit pouze doplatek na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi. To znamená, že zatímco doplatek na bydlení může být vyplácen jak v případě bydlení v bytě zkolaudovaném nebo určeném příslušným stavebním úřadem účelově k bydlení, tak k bydlení v jiném než obytném prostoru či ubytovacím zařízení, příspěvek na bydlení je vázán pouze na bydlení v bytě zkolaudovaném nebo určeném příslušným stavebním úřadem účelově k bydlení (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2019 č. j. 6 Ads 269/2018-17, ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 Ads 254/2019-16, ze dne 16. 12. 2019, č. j. 10 Ads 21/2019-23, ze dne 29. 4. 2020, č. j. 3 Ads 78/2018-21 atp.). Pro naplnění definice bytu dle § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře je tedy zapotřebí naplnění formální podmínky v podobě účelového určení užívání obytných místností k trvalému obývání podle stavebního zákona či kolaudace těchto místností coby bytu, nikoliv pouze faktické užívání místnosti jako bytu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2018, č. j. 9 Ads 253/2017-26, ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Ads 268/2017-28, ze dne 27. 3. 2019, č. j. 6 Ads 269/2018-17, ze dne 18. 12. 2020, č. j. 5 Ads 83/2020-23, ze dne 9. 11. 2021, č. j. 6 Ads 267/2021-36 atd.).

[13] Výše uvedenými judikaturními závěry se krajský soud v nyní projednávaném případě řídil. Při rozhodování vycházel z vyjádření příslušného stavebního úřadu, podle něhož předmětný prostor nesplňuje shora naznačené požadavky. Předmětný prostor nebyl zkolaudován jako byt, přičemž se nejedná ani o prostor, který by byl bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Prostor nesplňuje definici samostatného bytu obsaženou v § 3 písm. i) vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, resp. nevyhovuje požadavkům § 10 odst. 6 vyhlášky o technických požadavcích na stavby. Na základě uvedeného krajský soud dospěl k závěru, že prostor obývaný stěžovatelem není bytem ve smyslu § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Takový závěr ostatně vyplývá i z judikatury kasačního soudu vázající se přímo ke stěžovateli, resp. jím obývanému prostoru (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 11. 2021, č. j. 6 Ads 267/2021-36; ze dne 11. 11. 2021, č. j. 5 Ads 258/2021-38; ze dne 16. 11. 2021, č. j. 4 Ads 286/2021-50; ze dne 18. 11. 2021, č. j. 5 Ads 259/2021-37; ze dne 18. 11. 2021, č. j. 5 Ads 257/2021-38, ze dne 5. 1. 2022, č. j. 6 Ads 268/2021-40, či nedávná usnesení ze dne 12. 12. 2023,

pokračování

č. j. 6 Ads 10/2023-46, a ze dne 15. 3. 2024, č. j. 8 Ads 17/2023-55). V uvedených uneseních se Nejvyšší správní soud zabýval i souvisejícími aspekty stěžovatelovy argumentace a neshledal ji případnou; téměř shodné kasační stížnosti stěžovatele byly odmítnuty pro nepřijatelnost. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v případě stěžovatele nelze přiznat příspěvek na bydlení, neboť není naplněna formální podmínka v podobě účelového určení obytných místností k trvalému obývání podle stavebního zákona, resp. kolaudace těchto místností jako bytu. Na uvedeném závěru nemohou nic změnit ani alternativní hypotézy definice pojmu „byt“ a dalších pojmů, které stěžovatel akcentoval v kasační stížnosti, jakož ani přílohy ke kasační stížnosti. V nyní projednávaném případě je jedinou skutkovou odlišností jiné časové období, za které stěžovatel příspěvek na bydlení uplatňuje; sporná otázka ale zůstává stejná jako v dříve projednávaných případech. Ostatně stěžovatel ani nenamítá, že by v jeho případě došlo oproti předchozím řízením k podstatné změně skutkových okolností. Zároveň nedošlo ani ke změně relevantní právní úpravy, která by měla vliv na definici pojmu „byt“. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvod, pro který by bylo nutno se od označené judikatury odklonit.

[14] V souladu s judikaturou krajský soud postupoval i při dokazování (vedle výše označených rozhodnutí srov. i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89, ze dne 12. 7. 2018, č. j. 10 Afs 371/2017-69, ze dne 12. 2. 2009, č. j. 5 Afs 44/2008-57, č. 2561/2012 Sb. NSS). Krajský soud řádně odůvodnil, proč nepřistoupil k provedení navrhovaných důkazů. Mj. uvedl, že k provedení důkazů nepřistoupil především z důvodu nadbytečnosti, neboť nemohly prokázat skutečnosti rozhodné pro posouzení nyní projednávané věci a zvrátit tak pro danou věc stěžejní závěr, že prostor obývaný stěžovatelem není bytem, s čímž souhlasí i kasační soud. Souladné se zákonem bylo i dokazování listinami založenými ve správním spisu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 8. 2013, č. j. 4 As 34/2013-24). Vzhledem k tzv. principu plné jurisdikce mohl krajský soud provést i ty důkazy, které ve správním řízení provedeny nebyly. Ani tato námitka tak nemohla založit přijatelnost této kasační stížnosti (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2024, č. j. 8 Ads 17/2023-55).

[15] Nejvyšší správní soud neshledal v rozhodnutích správních orgánů a krajského soudu ani žádné další vady či nezákonnosti, pro které by bylo možné připustit kasační stížnost k věcnému projednání. Nosné závěry správních rozhodnutí i rozsudku krajského soudu mají plnou oporu v právní úpravě a správním spisu.

[16] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[17] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (obdobně srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věcech sp. zn. 8 As 287/2020, sp. zn. 6 Ads 139/2021, či sp. zn. 9 As 83/2021). Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak jedná se o věc sociální péče, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží (srov. § 60 odst. 2 s. ř. s. a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 10. 2021, č. j. 6 Ads 139/2021-28).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. dubna 2024

Tomáš Foltas
předseda senátu